

Javaslat
Németbányai ERDEI KERESZTEK, mint szellemi és kulturális örökség
települési értéktárba történő felvételéhez.

Készítette
Schmidt Attiláné , Patyi Györgyné

..... (aláírás)
.Németbánya, 2017.02.10.
(P. H.)

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Schmidt Attiláné, Patyi Györgyné

Levelezési cím: 8581 Németbánya Kossuth L. u.1.

Telefonszám: 89/350-120

E-mail cím: schmidtne.timea kukac gmail.com

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI 1.

A nemzeti érték megnevezése: **ERDEI KERESZTEK**

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

- agrár- és élelmiszergazdaság egészség és életmód **épített környezet**
- ipari és műszaki megoldások kulturális örökség sport
- természeti környezet turizmus

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

- **Laci-kereszt Németbánya 20 A**
- **Koczhia-kereszt Iharkút 27B**
- **Mayer-kereszt Farkasgyepű 25C**
- **Magvas-kereszt Farkasgyepű 41B**
- **Emlékkereszt (Templomsűrű Járiföld)**

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik
települési tájegységi megyei külföldi magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Laci kereszt: Az erdőrészlet északkeleti szegélyén találjuk a már megdőlt, rossz állapotban lévő fakeresztet. A közel egy évszázados fakeresztet az elmondások szerint egy Polgár Laci nevezetű németbányai fiatal favágó halálát jelöli. Fadöntés közben egy kidöntött fa halálát okozta. A keresztől kb. 300 méterre északra halad el az Országos Kék turistajelzés.

Koczhia-kereszt: A Csalános-árok egyik szűk völgyének közepén helyezték el Kocziha János emlékkeresztjét. A hajdani erdőgondnok halálának helyén állították fel a keresztet. Kocziha János okl. erdőmérnök 1916-ban (az első világháború alatt) menekült Budapestre Zernestről (Fogaras megye), ahol erdőgondnokként dolgozott. Egy ideig a Földművelésügyi Minisztériumban teljesített szolgálatot, majd 1921-ben Fenyőfőre helyezték, erdőgondnoki beosztásba. Innét kerül Ugodra, az Uradalmi Erdészeti Hivatal vezetője 1927. január 1-től az államosításig, ettől kezdve pedig a MÁLLERD erdőgondnokaként 1948. május 28-ig, haláláig. (Szolgálati útjáról hazatérőben az erdőn hunyt el!) Koczhia János messze környéken ismert volt nyugodt, kiegyensúlyozott természetéről, közmondásos jóindulatáról, emberszeretetéről.

Mayer-kereszt: Farkasgyepű belterületét délnyugatról határoló erdőrészletben található Mayer János emlékére állított fakereszt. Az erdész életét egy kivágott fatörzs itt oltotta ki, 1984. május 3-án.

A kereszt közelében halad el a zöld kereszt turistajelzés.

Magvas-kereszt: A keresztet a Pisztrángos tótól északnyugatra, a köves út mellett találjuk meg. A leromlott állapotú vörösfenyőből készült eredeti kereszt egy 1967 decemberében történt vadászbaleset helyszínét jelöli. Magvas Bélát társa tévedésből lőtte meg, a doktor a helyszínen belehalt sérülésébe. A keresztet vadásztársai emelték. Halálának 40. évfordulójára új keresztet emeltek egykori vadásztársai, amelyet halálának helyszínétől (régii keresztől) kb. 10 méterre az úthoz közelebb helyeztek el.

Emlékkereszt: Járiföld mint külterületi lakott hely Bakonyjákó része. A Bakonyjákótól 1,2 km-re elhelyezkedő Templom sűrű nevű dűlőben található 0,4 hektáros erdőfolt a község kedves kirándulóhelye. A millennium évében egy magyar honfoglalást idéző emlékkeresztet avattak itt. Az egykori település és templom helyén állították fel 2000-ben fa emlékkeresztet és magyar, valamint német nyelvű emléktáblát állított Bakonyjákó német kisebbségi önkormányzata. A keresztet Svastics Gábor egykor iskolaigazgató faragta. A magyar nyelvű szöveg: „A kereszténység 2000. évébeni Bakonyjákó község német kisebbségi önkormányzata tisztelettel emlékezik őseire: Azokra a jákóiakra, akiknek már a 14. században templomuk volt, azokra a járiakra, akiknek a temploma ezen a helyen állt, azokra, akiket elirtott a török megszállás sok szenvedése, azokra a németekre, akiket a 18. században telepítettek be falunkba, azokra, akik a szabadságharc idején nemzetőrök voltak, mert Magyarországot hazájuknak érezték, azokra, akiket a II. világháború után kitelepítettek, s azokra a polgártársakra, akiket a helyükre telepítettek. Legyen áldott az emlékük!”

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A régmúlt erdővel kapcsolatos emlékeit a ma embere – beleértve az erdővel, természetvel foglalkozó szakembereket is - és a jövő nemzedékei számára meg kell őriznünk és lehetőség szerint helyszínen kell bemutatnunk.

Az elfeledéstől akkor tudjuk megőrizni ezeket az emlékhelyeket, ha bemutatásuk mellett történetük is bekerül a köztudatba.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

A Bakony-és Balaton felvidék Erdészettörténeti Értékei (2007)

www.bakonyjako.hu

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: www.nemetbanya.hu

III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

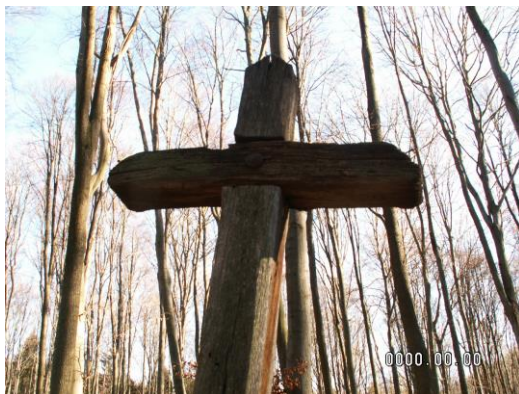
3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

2. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Laci kereszt

A Bakony és a Balaton-felvidék erdészettörténeti értékei című 2007-ben készült tanulmányából származik a fotó, ahol még fellelhető volt a keresztben megkopott 1922. év volt olvasható.

Fotó 2015-11-18-án készült.

A Koczhia-kereszt

A Bakony és a Balaton-felvidék erdészettörténeti értékei című 2007-ben készült tanulmányából származik a fotó, ahol még fellelhető volt a kereszt. 1994 a kereszt maradványai.

A Mayer-kereszt

A Magvas kereszt

„1935 – Magvas Béla – 1967”

A kereszt 2016-ban

DR.
MAGVAS
BÉLA

1935 — 1967.

Főorvos, a Magyar Vadászok Országos Szövetségének Országos Választmányi tagja, a Veszprém megyei Választmány titkára, a Fűzfői Nitrokémia Vadásztársaság vadász mestere.

Tragikus hirtelenséggel 1967. december hó 2-án elhunyt. Halála mely megrendülést és nemes haragot váltott ki egész vadásztársadalmunkban. Halála napján még a megyei vadászati felügyelővel együtt vizsgálta az új vadászokat és utána felelősé társaságában — aki szintén orvos — kiment a nagyvadász területe, az elnök kíséretében a részére kijelölt helyre, egy déltáni cserkészsé. Teljes lövőnél, nyiladéka haladt, s ekkor érte a bűnös könnyelműséggel leadott halálos lövés.

A megrendítő vadász-baleset áldozata olyan ember, olyan vadász, aki mindenkor messzemenően betartotta az írott és íratlan szabályokat, példamutatóan előjárta és önzetlenül oktatta Veszprém megye vadásztársaságát a vadászat helyes gyakorlására, a helyes fegyverhasználatra, a vadgazdálkodásra, a vadászetikára.

Nagy műveltségű, kultúralt vadász volt. Könyvtárában ott sorakoztak a hazai és külföldi vadászrodalom régi és új számottevő kiadványai. Szinte betéve ismerte a legújabb vadgazdálkodási és vadászati tudományos munkákat, vadásztársai mindig úgy emlegették, hogy „a Béla mindent tud”!

Öreg vadászok meglepődeve hallották tőle — a fiatalembertől — egy-egy régi ma már nem divatos, nem használt vadász szerszám, vagy szó használatát. Tudományos művelője és oktatója volt az egyetemes vadász kultúrának. Dr. Magvas Bélával az a vadász költözött el sorainkból, aki mindig alaposan megnézte, hogy mire löjön, gyönyörködött a vadban, bírálta azt és ujjá csak akkor görbült a ravaszra, ha biztosan tudta, hogy lövése indokolt. A Megyei Választmány kebelén belül szervezett vadóri tanfolyamokat is ő vezette. Örök optimizmussal nemes sportunk szépségeit mutatta be. Nevét és tanított! Izig-vérig vadász volt!

Fiatal kora ellenére rendelőintézet főorvosként dolgozott. Betegei nagyon szerették és orvosi praksisában is messze kimagasló emberi tulajdonságokról tett tanúbizonyságot.

Temetésére az autók és autóbuszok beláthatatlan sorai hozták barátait, betegeit, vadásztársait, felelőseit a végső kegyelet lerovására. Sirjánál szem nem maradt szárazon.

A sírnál dr. Mózes Gyula a megye rendelőintézetének igazgató főorvosa és dr. Koller Mihály a MAVOSZ főtitkára mondott búcsúbeszédet.

Elbúcsúztattuk felejtethetlen vadásztársunkat, aki a Sors kiszámíthatatlan és kérlelhetetlen akaratából más könnyelműsége révén távozott el soraink közül.

Emléke mindig feledhetetlen marad.

Beregszászi György

KÖZLEMÉNY

A MAVOSZ Intéző Bizottságának határozata

A MAVOSZ Országos Bizottsága az 1955. évi 18. törvényerejű rendelet 13. § (4) bekezdés értelmében a VESZPRÉMI VOLÁN VADÁSZTÁRSASÁG MŰKÖDÉSÉT

azonnali hatállyal megszünteti.

Utasítja a Szövetség központi és megyei szerveit, hogy a megszüntetéssel kapcsolatos intézkedéseket tegyék meg.

Elrendeli a vadásztársaság tagjai személyi felelősségének vizsgálatát és megállapítását.

A Vadásztársaság vagyona hovatordításáról — az alapszabály 17. §-a szerint — az Országos Intéző Bizottság rendelkezik.

Jelen határozat jogerőre emelkedéséig a Veszprémi Volán Vadásztársaság köteles a vadgazdálkodási és -őrzési feladatokat maradéktalanul elvégezni.

Ezen határozat ellen 8 napon belül fellebbezésnek van helye a MEM Rendészeti Hivatal vezetőjéhez.

Indoklás

Takács Gábor, a Veszprémi Volán Vadásztársaság tagja, 1967. december 2-án, vadászat közben agyonlőtte dr. Magvas Bélát, a Vt. tagját, a MAVOSZ Veszprém megyei Választmány titkárát. Takács Gábor többszörösen megsértette a Vadászati Szabályzatot és a leg súlyosabb szabályszegést követte el azzal, hogy halálos balesetet okozott. Célzott lövést adott le, anélkül, hogy meggyőződött volna a cél mivoltáról. Takács Gábor tudott arról, hogy dr. Magvas Béla a vadászterületen tartózkodott.

A bérbeadó Állami Erdőgazdaság, valamint a megyei szervek már eddig is kifogást emeltek a Vadásztársaság működése ellen, mivel szabálytalanságot észleltek. A kifogások jogosságát bizonyítja, hogy a Vadásztársaság tagjainak fegyelmi helyzete lehetővé tette a leg súlyosabb szabályszegés bekövetkezését.

A Vadásztársaság megszüntetése szükséges, mivel az illetékes szervek egyöntetű véleménye szerint nem látszik biztosíték arra, hogy a Vadásztársaság a jövőben megfelelően működjék. A Vadásztársaság valamennyi tagja vadászetikailag felelős, mert túrték a kollektíván belüli fegyelmezetlenségét.

ORSZÁGOS INTÉZŐ BIZOTTSÁG

Tisztelt barátaim, vadásztársak, családtagok!

Ma is megrendülten állunk itt, azon a helyen, ahol 40 évvel ezelőtt,
1967. december 2.-án tragikus vadászbaleset történt.
Bűnös könnyelműséggel leadott, halálos lövés érte fiatal vadásztársunkat

Dr. Magvas Béla főorvost.

Személyében olyan vadászt veszítettünk el, aki példamutatóan betartotta a vadászat írott és íratlan szabályait, aki önzetlenül oktatta fiatal vadásztársait a helyes fegyverhasználatra, a vadgazdálkodásra, a vadászetikára. Nagy műveltségű, kultúrált vadász volt. Könyvtárában ott sorakoztak a hazai és külföldi vadászirodalom régi és új kiadványai. Tudományos művelője és oktatója volt az egyetemes vadászkultúrának.

Béla nemcsak vadász, hanem kiváló orvos is volt. Betegei nagyon szerették, orvosi praxisában is humánusáról volt ismert.

Dr. Magvas Bélával az a vadász távozott sorainkból, aki gyönyörködött a természetben, vadban, aki alaposan megnézte hogy mire löjjön, s akinek ujjá csak akkor görbült a ravaszra, ha tudta hogy lövése indokolt. Örök optimizmusával nemes sportunk szépségeit mutatta be. Nevelt és tanított. Ízig vérig vadász volt.

A Magyar Vadászok Országos Szövetsége Országos Választmányi tagja,
a Veszprém megyei Választmány titkára,
a fűzfői Nitrokémia Vadásztársaság vadászmestere volt.

Azon a 40 évvel ezelőtti napon még vizsgáztatta a fiatal vadászokat, majd felesége társaságában kiment a nagyvadas területre egy délutáni cserkelésre. Teljes lövilágnál haladt, amikor a halálos lövés érte. A Sors kérlelhetetlen akaratából, - más könnyelműsége miatt- a földről égi vadászmezőkre távozott.

Hiányát azóta is érzi családja és a vadásztársadalom.
Emlékét örökre megőrizzük.

Gyászbeszéd az erdei keresztnél 1967-ben

Emlékkereszt

2016 augusztus 20.-án Rudi Péter plébános szentmisét tart

Szentmise a Templomsűrűben az Emlékkeresztnél 2016.aug. 20.

Napkövek a Némethánya-Bakonybél erdei úton

A Napköveket 2021-ben állították, segítségül mindazoknak, akik az erdő harmóniáját segítségül hívva szeretnének elmélyedni, elcsendesítve magukban a rohanó élet zaját, kapcsolatba kerülni a természet erőivel, és saját lelkükkel.

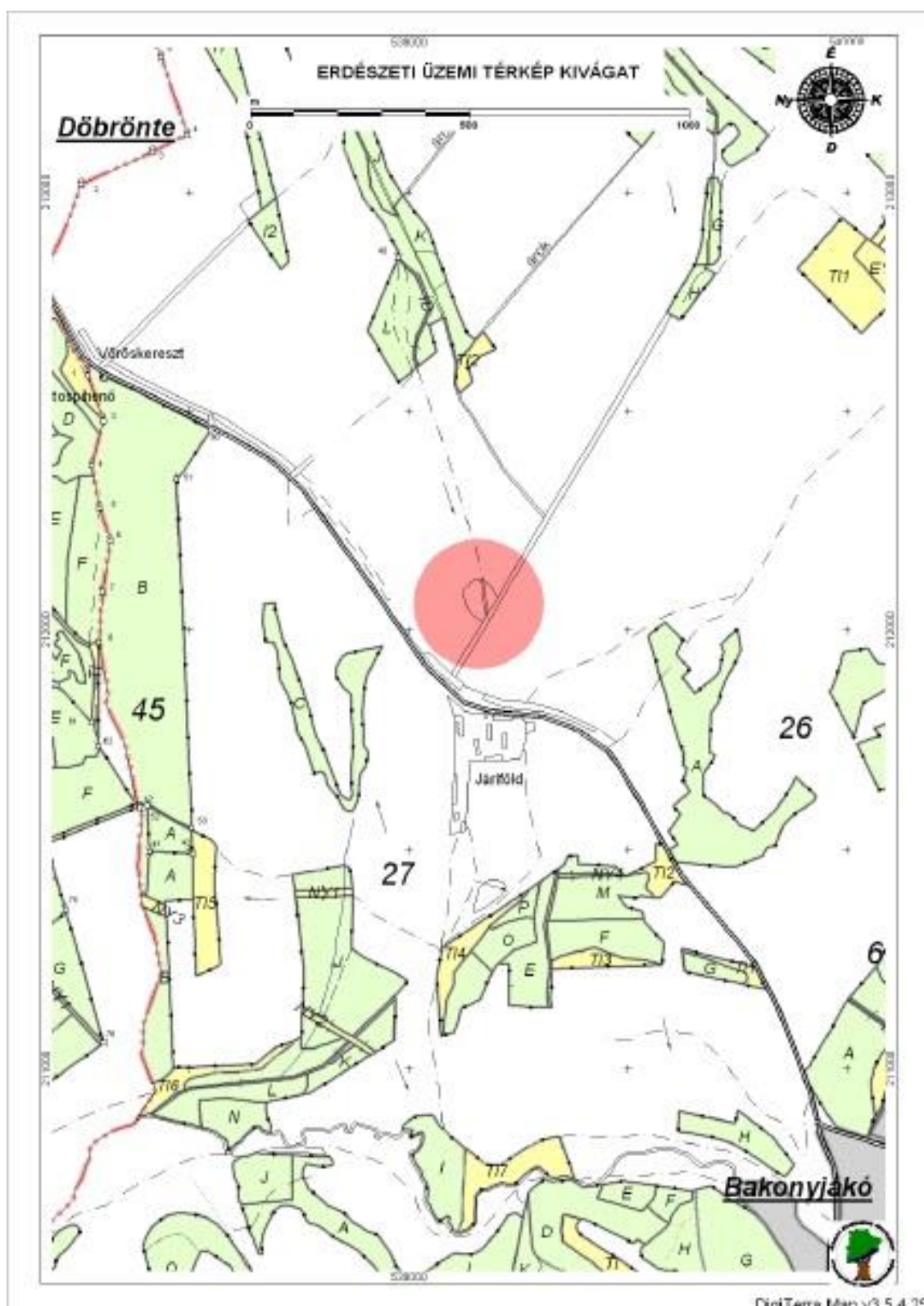
A Napköveket az antikvitás ősi szent helyei ihlették. Őseink világszerte hitték és tudták, hogy a megfelelő tájolással a térbe helyezett formák összegyűjtik, és meghatározott irányba fókuszálják a körülöttünk jelen levő energiákat. E hagyomány szerint az ötszög alakzat különösen alkalmas arra, hogy összegezze azokat az energiákat, amelyek segítenek kapcsolódni lelkiségünkhöz, felsőbb énünkhöz. Mondhatjuk, hogy az antik hagyományban az ötszög az ember és a fény kapcsolatának kapuja és kulcsa.

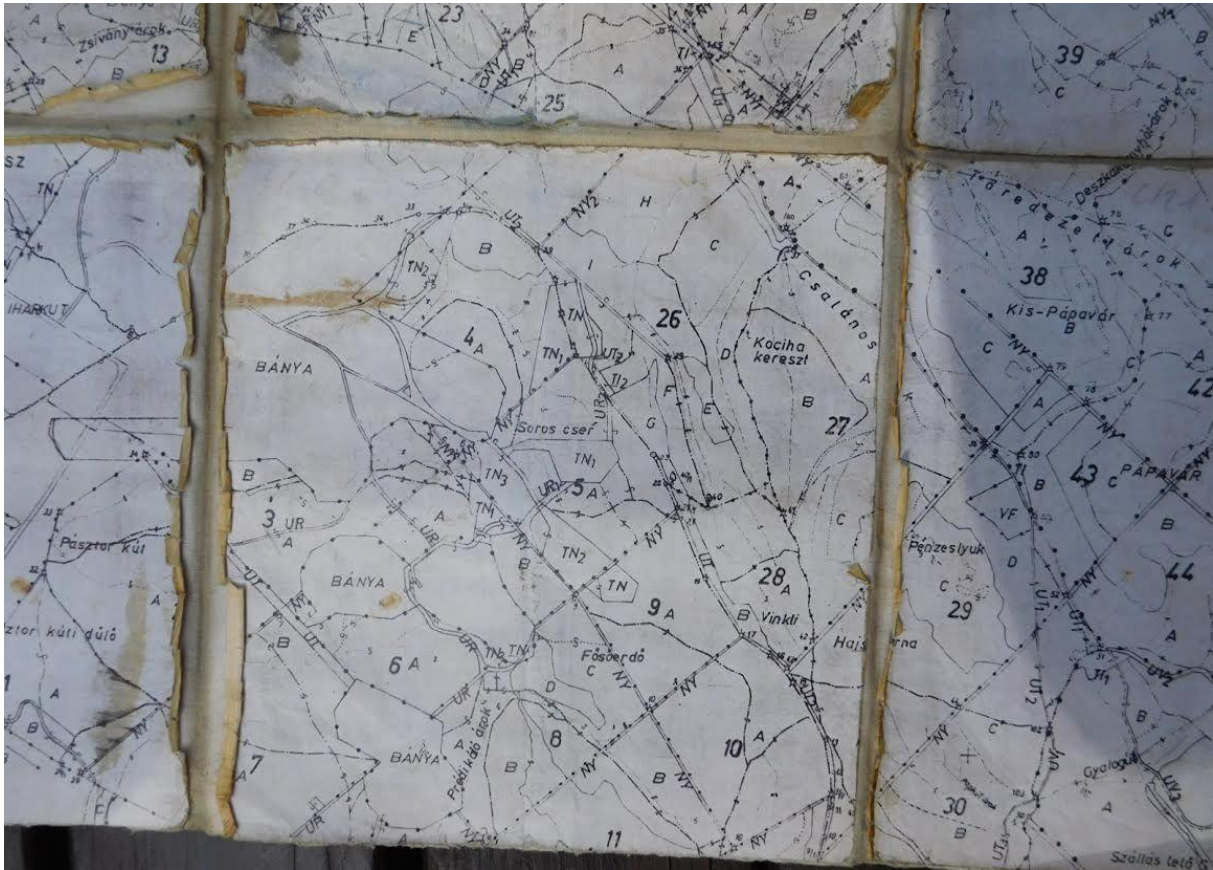
A Napkövek kör ennek a hagyománynak állít emléket.

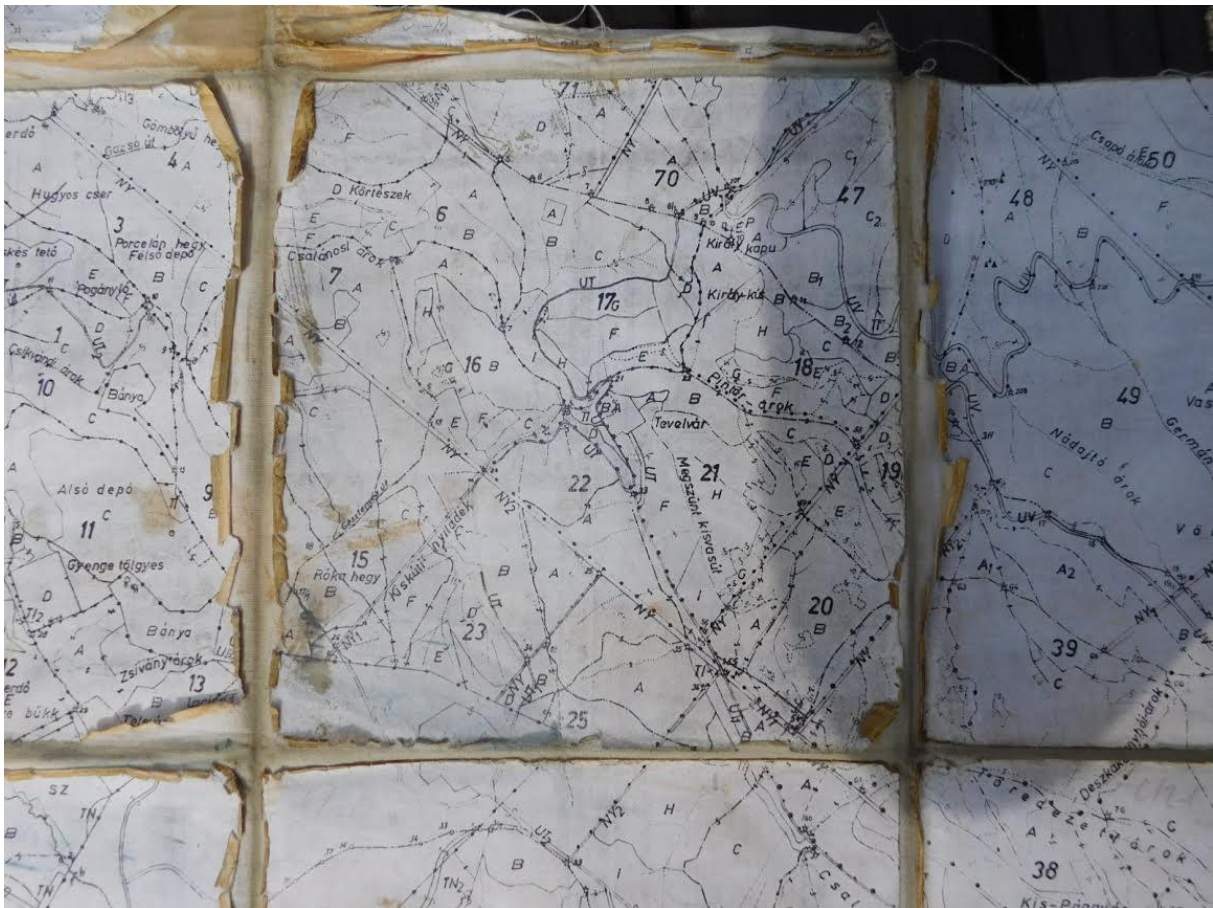
A napkövek elhelyezésének grafikáját készítette:

A Kociha v. Koczhia kereszt helye egy régi erdészeti térképen

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy a(z) erdei keresztet (Laci kereszt, Mayer kereszt, Magvas kereszt, Koczhia kereszt, Emlékkereszt), erdei fürdőt, erdei kisvasutat, betyár búvóhelyeket, barlangokat mint kiemelkedően fontos értékeket a Nemzeti Értéktárba / a Veszprém Megyei Értéktárba / a Németbányai Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt, Farkasgyepű, 2017. 02. 03.

BAKONYERDŐ ERDÉSZETI ÉS
FAIPARI ZÁRTKÖRŰEN MŰKÖDŐ
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Pápa, Jókai u. 46,
FARKASGYEPŰI ERDÉSZET
Adószám: 11346161-2-19
1,

Korn Ignác
erdészeti igazgató

Cím, elérhetőség:
8582 Farkasgyepű, Petőfi u. 30.

A felterjesztésben közzétett fotókat a szerző készítette, azok felhasználásához hozzájárulok.

Schmidt Attiláné

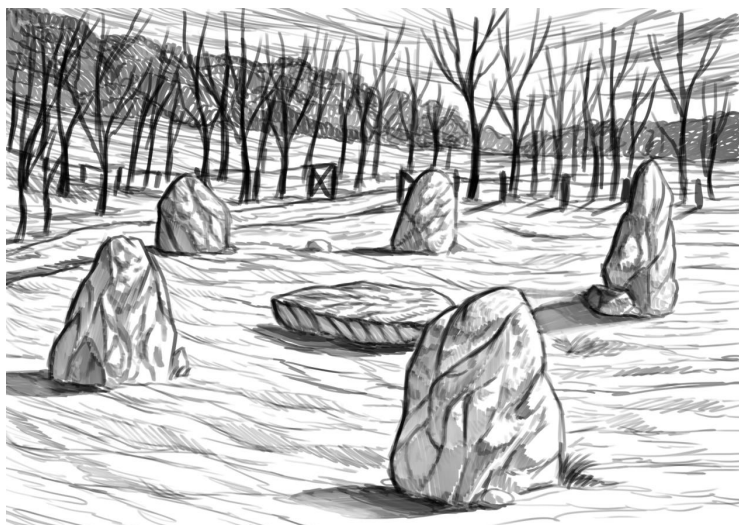
2021-ben az erdei keresztet javaslat kiegészült a NAPKŐPARK-kal

A Napköveket 2021-ben állították, (Németbánya és Bakonybél között) segítségül mindazoknak, akik az erdő harmóniáját segítségül hívva szeretnének elmélyedni, elcsendesítve magukban a rohanó élet zaját, kapcsolatba kerülni a természet erőivel, és saját lelkükkel.

A Napköveket az antikvitás ősi szent helyei ihlették. Őseink világszerte hitték és tudták, hogy a megfelelő tájolással a térbe helyezett formák összegyűjtik, és meghatározott irányba fókuszálják a körülöttünk jelen levő energiákat. E hagyomány szerint az ötszög alakzat különösen alkalmas arra, hogy összegezze azokat az energiákat, amelyek segítenek kapcsolódni lelkiségünkhöz, felsőbb énünkhöz. Mondhatjuk, hogy az antik hagyományban az ötszög az ember és a fény kapcsolatának kapuja és kulcsa.

A Napkövek kör ennek a hagyománynak állít emléket.

Megálmodója, kivitelezője, finanszírozója: Dr Bognár Katalin

A kövek az ugodi kőbányából valók.

A látványterv Kovács József munkája